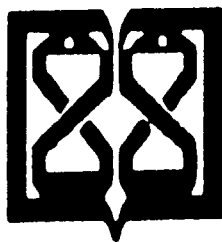
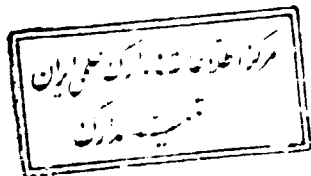

۲۹۴۸۷

۱۳۷۸ / ۶ / ۲۹

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده داروسازی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه دکتری

موضوع:

بررسی وضعیت توزیع دارو در کشور

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر رسول دیناروند

۱۳۷۸ / ۶ / ۲۹

نگارش:

حجت جهانبخش

سال تحصیلی: ۷۸-۱۳۷۷

شماره پایان نامه: ۴۰۱۱

۲۶۴۸۷

سپاس ایزد یکتارا، که انسان را به عنوان اشرف مخلوقات آفرید و بدو آموخت، آنچه را که نیازمند بدان بود و نمی دانست و درود بر عصاره هستی، حضرت ختماء مرتبت محمد مصطفی [ص] که تکوین جهان خلفت عالم، به نعمت آن وجود عزیز، صورت پذیرفته و درود و تحیت بر خاندان و اهل بیت مطهرش صلوات... علیهم اجمعین که به بشریت راه درست زیستن را آموختند.

تقدیم به پدر و مادر عزیزم:
اسطوره‌های پاکی و ایثار که در تمام فراز و
نشیب‌های زندگی پشتوانه‌ای استوار برایم
بودند.

تقدیم به:
برادران خوبم و خواهران عزیزم،
آنانکه مایه دلگرمی من هستند و
وجودم سرشار از مهر آنان است

تقدیم به:
مدرس مطربانم،

به پاس صداقتها و محبتهایش

با تقدیم و سپاس فراوان از

استاد عزیز و بسیار گرانقدرم

جناب آقای دکتر رسول دیناروند:

بزرگواری که از فضل توان علمی و وقت گرانبهایش
در حق من دریغ نکرده و بار راهنمایی های
ارزشمندش، نه تنها از اندوخته های علمی، بلکه از
صفات اخلاقی و انسانی ایشان نیز بهره مند شدم.

تقدیم به :

دوستان عزیزم و کلیه کسانی که مرا در راه
رسیدن به اهدافم صمیمانه یاری کردند.

با تشکر از آقای دکتر کاشی

که در انجام کارهای آماري پایان نامه همکاری
کردند.

با تشکر:

از هیأت محترم قضات، که داوری پایان نامه را

تقبل فرمودند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	خلاصه
فصل اول - کلیات	
۲	مقدمه
۳	۱-۱- تاریخچه صنعت داروسازی در ایران
۴	۱-۲- سیستم توزیع دارو قبل از انقلاب
۵	۱-۳- بررسی وضع اقتصادی سیستم دارویی قبل از انقلاب
۵	۱-۴- ابعاد تغییرات در نظام دارویی کشور بعد از انقلاب
۶	۱-۴-۱- تغییر نام داروها از تجارتي به ژنریک
۶	۱-۴-۲- حذف شرکتهای چند ملیتی و عوامل آنها
۷	۱-۴-۳- دولتی کردن واردات دارو
۷	۱-۴-۴- متمرکز کردن توزیع دارو در کشور
۸	۱-۴-۵- تأسیس داروخانه های نمونه برای ارائه خدمات صحیح داروئی
۸	۱-۴-۶- برنامه ریزی تولید، واردات، توزیع و هماهنگی آنها
۱۰	۱-۵- سیستم توزیع دارو بعد از انقلاب
۱۱	۱-۶- وضعیت کنونی صنعت داروسازی
۱۲	۱-۷- بررسی فعالیت کنونی شرکتهای توزیعی و وارداتی دارو
۱۳	۱-۸- بررسی سیستم کنونی توزیع دارو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۴	۹-۱- صنعت توزیع.....
۱۵	۱۰-۱- فرایند عملیات توزیع.....
۱۷	۱۱-۱- نارسائی‌ها، تنگناها و مشکلات اساسی توزیع دارو.....
۲۹	۱۲-۱- عوامل مؤثر در برنامه ریزی توزیع دارو.....
۳۰	۱۳-۱- کمبودهای مقطعی و علل آن.....
۳۰	۱-۱۳-۱- موانع واردات داروهای ساخته شده.....
۳۱	۲-۱۳-۱- مشکلات تولید اقلام دارویی.....
۳۲	۳-۱۳-۱- نحوه نسخه نویسی و تأثیر آن در ایجاد کمبودهای دارویی.....
۳۲	۴-۱۳-۱- داروخانه و تأثیر آن در ایجاد مشکلات داروئی.....
۳۳	۵-۱۳-۱- مسائل و مشکلات توزیع دارو.....
۳۴	۱۴-۱- مقایسه سیستم توزیع دولتی و خصوصی.....
۳۴	۱-۱۴-۱- معایب سیستم توزیع دولتی.....
۳۴	۲-۱۴-۱- معایب سیستم توزیع خصوصی.....
۳۵	۱۵-۱- مروری بر وضعیت دارویی در کشورهای دیگر.....
فصل دوم - اهداف و روش کار	
۳۹	۱-۲- عنوان تحقیق:.....
۳۹	۲-۲- اهداف تحقیق.....

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳۹	۲-۳- تعین و تعریف شاخصهای مطالعه
۳۹	۲-۳-۱- تعداد مطب پزشکان عمومی
۳۹	۲-۳-۲- تعداد داروخانه‌های مستقل
۴۰	۲-۳-۳- تعداد تخت‌های بیمارستانی (تخصصی - عمومی)
۴۰	۲-۳-۴- جمعیت کشور
۴۰	۲-۳-۵- تعداد مراجعه بیماران
۴۰	۲-۳-۶- فروش عددی دارو
۴۱	۲-۳-۷- فروش ریالی دارو
۴۱	۲-۴- منابع اطلاعات و آمار
۴۱	۲-۵- روش کار و جمع‌آوری اطلاعات
۴۲	۲-۶- آنالیز آماری
۴۳	۲-۷- مشکلات و موانع احتمالی در انجام مطالعه

فصل سوم - نتایج

۴۵	۳-۱- مقایسه فروش عددی داروهای تولید داخل و داروهای وارداتی
۴۸	۳-۲- مقایسه فروش ریالی داروهای تولید داخل و داروهای وارداتی
۵۱	۳-۳- فروش عددی دارو به تفکیک استان
۵۴	۳-۴- فروش ریالی دارو به تفکیک استان

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵۷	۳-۵- جمعیت به تفکیک استان
۶۰	۳-۶- تعداد مطب پزشکان عمومی به تفکیک استان
۶۳	۳-۷- تعداد داروخانه به تفکیک استان
۶۶	۳-۸- تعداد تخت‌های بیمارستانی به تفکیک استان
۷۳	۳-۹- تعداد مراجعه بیماران به مراکز بهداشتی و درمانی وابسته به وزارت بهداشت به تفکیک استان
۷۶	۳-۱۰- فروش عددی و فروش ریالی دارو به تفکیک گروه درمانی در کل کشور در سال‌های مختلف
۷۹	۳-۱۱- بررسی همبستگی بین فروش عددی و جمعیت
۸۳	۳-۱۲- بررسی همبستگی بین فروش عددی و تعداد مطب پزشکان عمومی
۸۷	۳-۱۳- بررسی همبستگی بین فروش عددی و تخت بیمارستانی
۹۱	۳-۱۴- بررسی همبستگی بین فروش عددی دارو و تعداد داروخانه
۹۵	۳-۱۵- بررسی همبستگی بین فروش عددی و تعداد مراجعه بیماران
۹۸	فصل چهارم - بحث و نتیجه گیری
۱۰۲	ارائه مدل ریاضی توزیع استانی دارو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰۴	فصل پنجم - پیشنهادات و راه حل ها
۱۰۶	راه حل های مشکلات نظام توزیع دارو
۱۱۱	فصل ششم - منابع

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۲	جدول (۱-۱) شرکتهای توزیعی و سهم آنها در بازار دارویی کشور (۱۳۷۵)
۱۳	جدول (۱-۲) آمار فعالیت شرکتهای وارداتی دارو (۱۳۷۵)
۴۶	جدول (۳-۱) فروش عددی دارو در کل کشور در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۴۹	جدول (۳-۲) فروش ریالی دارو در کل کشور در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۵۲	جدول (۳-۳) فروش عددی دارو به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۵۵	جدول (۳-۴) فروش ریالی دارو به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۵۸	جدول (۳-۵) جمعیت کشور به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۶۱	جدول (۳-۶) تعداد مطب پزشکان عمومی به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۶۴	جدول (۳-۷) تعداد داروخانههای کشور به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۶۷	جدول (۳-۸) تعداد تختهای بیمارستانی کشور به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۶۹	جدول (۳-۹) تعداد تختهای تخصصی بیمارستانی کشور به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۷۱	جدول (۳-۱۰) تعداد تختهای عمومی بیمارستانی کشور به تفکیک استان در سالهای ۱۳۷۶ - ۱۳۷۲
۷۴	جدول (۳-۱۱) تعداد مراجعه بیماران به مراکز بهداشتی، درمانی و ابسته به وزارت بهداشت

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۳-۱۲) فروش عددی دارو به تفکیک گروه‌های درمانی در کل کشور در سال‌های ۱۳۷۲ - ۱۳۷۶	۷۷
جدول (۳-۱۳) فروش ریالی دارو به تفکیک گروه‌های درمانی در کل کشور در سال‌های ۱۳۷۲ - ۱۳۷۶	۷۸
جدول (۴-۱) کمترین نسبت فروش عددی به پارامترهای مورد مطالعه از سال ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۶	۱۰۱
جدول (۴-۲) برآورد سهمیه توزیع داروئی استانی	۱۰۳

فهرست نمودار

عنوان	صفحه
نمودار (۳-۱) فروش عددی دارو در کل کشور در سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۶ بر حسب میلیارد عدد	۴۷
نمودار (۳-۲) فروش ریالی داروهای تولید داخل و داروهای وارداتی در کل کشور در سال‌های ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۶ بر حسب میلیارد ریال	۵۰
۳-۳ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در سال ۷۲	۸۰
۳-۴ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در سال ۷۳	۸۰
۳-۵ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در سال ۷۴	۸۱
۳-۶ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در سال ۷۵	۸۱
۳-۷ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در سال ۷۶	۸۲
۳-۸ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و جمعیت ۲۴ استان در کل سالها	۸۲
۳-۹ - نمودار پراکنش اطلاعات مربوط به فروش عددی و تعداد مطب پزشکان عمومی ۲۴ استان در سال ۷۲	۸۴